

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
PASIPRIEŠINIMO 1940–1990 METŲ OKUPACIJOMS DALYVIŲ TEISINIO STATUSO
Į S T A T Y M A S**

1997 m. sausio 23 d. Nr. VIII-97
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas, vadovaudamasis Konstitucijos nuostatomis, kad tauta ir kiekvienas pilietis turi teisę priešintis bet kam, kas prievarta kėsina į Lietuvos valstybės nepriklausomybę, teritorijos vientisumą, konstitucinę santvarką, o valstybės gynimas nuo išorės ginkluoto užpuolimo yra kiekvieno Lietuvos Respublikos piliečio teisė ir pareiga,

konstatuodamas, kad nuo 1940 m. birželio 15 d. Lietuva buvo okupuota, o primesti okupaciniai režimai neteisėti,

konstatuodamas, kad 1940–1990 m. Lietuvoje įvairiomis formomis – karinėmis ir politinėmis – vyko pasipriešinimas (rezistencija) SSRS ir Vokietijos okupacinėms valdžioms,

konstatuodamas, kad 1941 m. birželio 22–23 d. įvyko ginkluotas Lietuvos sukilimas, kuris leido atkurti valstybės nepriklausomybę bei sudaryti Laikinąją vyriausybę, tuo pasipriešinant abiem okupantams,

konstatuodamas, kad po Prezidento žūties iki pat 1990 m. Vakarų valstybėse valstybei oficialiai atstovavo Lietuvos diplomatinė tarnyba,

konstatuodamas, kad 1944–1953 m. Lietuvoje vyko tautos ginkluotas pasipriešinimas – partizaninis karas prieš Sovietų Sąjungos okupacinę kariuomenę ir okupacinio režimo struktūras, o partizanų vadovybė buvo aukščiausioji teisėta Lietuvos politinė ir karinė valdžia, užsienyje atstovaujama Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto,

konstatuodamas, kad 1944 m. vasario 16 d. Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto deklaracija ir 1949 m. vasario 16 d. Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio tarybos politinė deklaracija reiškė suverenią tautos valią ir nepriklausomos demokratinės Lietuvos valstybės tęstinumą,

atsižvelgdamas į tai, kad 1996 m. lapkričio 28 d. įstatymu Nr. VIII-11 ginkluoto pasipriešinimo (rezistencijos) dalyviai paskelbti Lietuvos kariais savanoriais ir pripažinti jų kariniai laipsniai bei apdovanojimai,

priima šį įstatymą.

1 straipsnis. Kariai savanoriai

1. Kariai savanoriai yra ginkluoto pasipriešinimo (rezistencijos) dalyviai:

1) 1941-ųjų birželio sukilimo dalyviai, 22–28 dienomis ginklu kovoję su okupacinės valdžios struktūromis, taip pat šio sukilimo vadovai bei štabų nariai;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [VIII-1201](#), 1999-05-25, Žin., 1999, Nr. 51-1636 (1999-06-11), i. k. 0991010ISTAI-1201

2) Vietinės rinktinės kariai;

3) Tėvynės apsaugos rinktinės kariai;

4) partizanai, kurie priklausė ginkluoto pasipriešinimo struktūroms, davė priesaiką ir jos nesulaužė, turėjo atpažinimo ženklus ir ginklus, gyveno nelegaliai, taip pat rezervinių būrių, organizacinių skyrių bei kitų slaptųjų ginkluoto pasipriešinimo struktūrų nariai, kurie davė priesaiką ir jos nesulaužė, turėjo ginklus ir vadovybės įsakymu dalyvavo kautynėse ar kitose ginkluotose operacijose, taip pat partizanų ryšininkai ar rėmėjai, patekę į kautynių situaciją, su ginklu dalyvavę šiose kautynėse ir jų metu suimti, sužeisti ar žuvę.

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [VIII-1201](#), 1999-05-25, Žin., 1999, Nr. 51-1636 (1999-06-11), i. k. 0991010ISTAI-1201

2. Kario savanorio statusas nesuteikiamas asmenims, nusikaltusiems žmoniškumui, žudžiusiems taikius gyventojus.

2 straipsnis. Laisvės kovų dalyviai

Laisvės kovų dalyviai yra neginkluoto pasipriešinimo (rezistencijos) dalyviai:

1) partizanų ryšininkai ir rėmėjai;

2) 1940–1990 m. veikusių ir siekusių atkurti Lietuvos nepriklausomybę pagrindinių organizacijų nariai, pagrindžio spaudos leidėjai, bendradarbiai ir platintojai. Taip pat pasipriešinimo akcijų dalyviai bei asmenys, kitokiais būdais ar veiksmais dalyvavę kovoje už Lietuvos nepriklausomybę. Laisvės kovų dalyvio statusas šiems asmenims pripažįstamas, jei jie nebendradarbiavo su okupacinėmis represinėmis struktūromis.

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [VIII-1201](#), 1999-05-25, Žin., 1999, Nr. 51-1636 (1999-06-11), i. k. 0991010ISTAI-1201

3 straipsnis. Baigiamosios nuostatos

Kario savanorio ir laisvės kovų dalyvio statuso pripažinimo, partizanų apdovanojimo ir karinių laipsnių atkūrimo, taip pat socialinės rūpybos, globos ir valstybės paramos bei kompensacijų už žuvusiuosius skyrimo tvarką nustato įstatymai.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1201](#), 1999-05-25, Žin., 1999, Nr. 51-1636 (1999-06-11), i. k. 0991010ISTAI-1201

Lietuvos Respublikos pasipriešinimo 1940-1990 metų okupacijoms dalyvių teisinio statuso įstatymo 1, 2 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas